

travelbook

Egipt

Bezdružica

ERGO
HESTIA

Autor: Szymon Zdziebłowski

Współpraca: Krzysztof Bzowski (Informacje praktyczne), Marcin Trendowicz (Hurghada, Marsa Alam, Szarm el-Szejk)

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja i aktualizacja: Barbara Faron

Skład: Miron Kokosiński

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Okładka: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą stock.adobe.com

Egipt

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji. Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dotożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 2309863
e-mail: redakcja@bezdroza.pl
księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/beegi3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III
ISBN: 978-83-289-0206-0
Copyright © Helion S.A., 2023

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia
internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

Bezdroza

Spis treści

Atrakcje Egiptu 6

Informacje praktyczne 12

Przed wyjazdem 14

Wybór czasu podróży 14

Źródła informacji 14

Formalności wizowo-paszportowe 16

Pieniądze 17

Ubezpieczenie 18

Zabezpieczenie medyczne 19

Podróż samolotem 20

Na miejscu 21

Komunikacja miejska 21

Zagrożenia 121

Noclegi 22

Informator A-Z 23

Informacje krajoznawcze 30

Krajoznawcze ABC 32

Charakterystyka geograficzna 32

Klimat 34

Przyroda 34

Kalendarium historyczne 37

Spółeczeństwo 38

Język 38

Religia 39

Tradycje, obrzędy i święta 39

Obyczaje 41

Architektura 42

Starożytny Egipt 42

Okres koptyjski 43

Okres islamski 44

Kuchnia 46

Kair i okolice 48

Kair 50

Z dziejów miasta 50

Śródmieście 51

Muzeum Egipskie 52

Garden City 57

Heliopolis 57

Zamalek 58

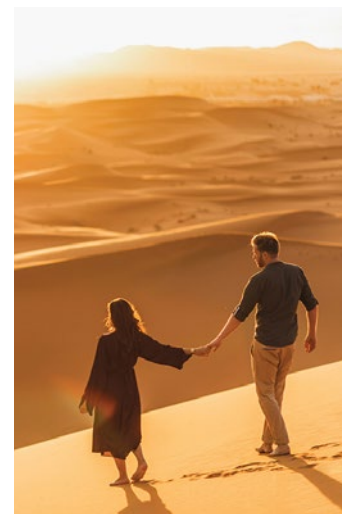
Kair muzultmański 60

Południowa część Kairu
muzultmańskiego 67

Cytadela Kairska 69

Stary Kair 73

Wyspa Roda 76

Giza 79

Piramida Cheopsa 80

Piramida Chefrena 81

Sfinks 81

Piramida Mykerinosa 83

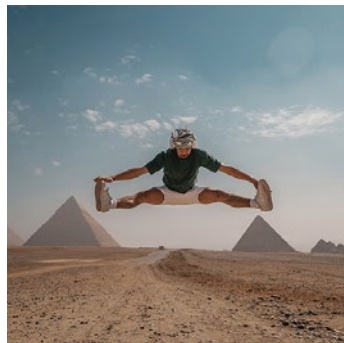
Wielkie Muzeum Egipskie 83

Sakkara 84

Piramida Dżesera 84

Piramida Unasa 85

> Mumie 86

Dolina Nilu 88

Aleksandria 90

- Z dziejów miasta 90
- Centrum miasta 91
- Biblioteka Aleksandryjska 91
- Park archeologiczny Kom el-Dikka 95
- Anfuszki 97

► Egipskie hieroglify 100

Minja 104

- Warto zobaczyć 104
- Okolice 105

Tell el-Amarna 107

- Grobowce Północne 107
- Miasto centralne 109
- Grobowce Południowe 112

Luksor 114

- Z dziejów miasta 114
- Świątynia Luksorska 115
- Karnak 118
- Kolosy Memnona 122
- Świątynia Hatszepsut 123
- Medinet Habu 124
- Dolina Królów 126
- Esna 129

Edfu 130

Kom Ombo 131

Asuan 132

- Z dziejów miasta 132
- Centrum miasta 133
- Elefantyna 135
- Kompleks File 136
- Wielka Tama Asuańska 137

Abu Simbel 138

- Świątynia Ramzesa 138
- Świątynia Nefertari 139

Kurorty Morza Czerwonego i Półwysep Synaj 140

Hurghada 142

- Z dziejów miasta 142
- Warto zobaczyć 143
- Miejsca rozrywki 143
- Rafy koralowe 144

Marsa Alm 145

- Z dziejów miasta 145
- Rafy koralowe 146
- Port Ghalib 146
- Park Narodowy Wadi Dżimal 146

Szarm el-Szejk 148

- Z dziejów miasta 148
- Warto zobaczyć 149

Dahab 150

- Z dziejów miasta 150
- Warto zobaczyć 151
- Okolice 154

Nuweiba 155

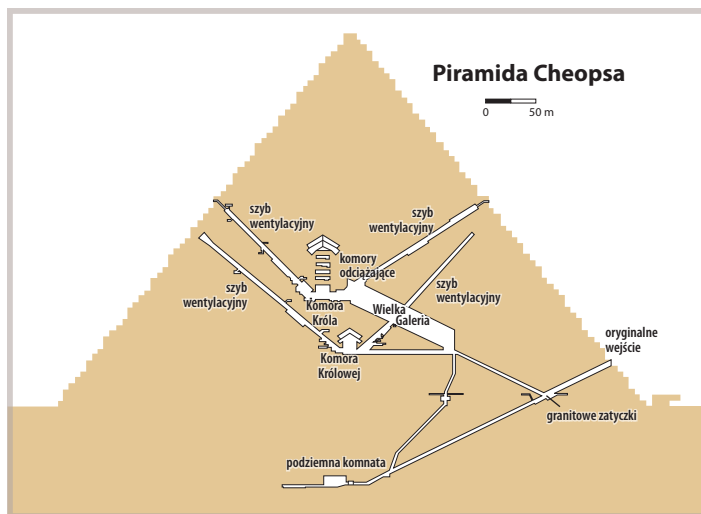
- Z dziejów miasta 155
- Warto zobaczyć 155

► Nurkowanie w Morzu Czerwonym 156

Góra Mojżesza 160

Klasztor św. Katarzyny 162

Indeks 164

★ Piramida Cheopsa

Najbardziej znanym zabytkiem jest **piramida Cheopsa** (2589–2566 p.n.e.), drugiego faraona IV dynastii, zwana również Wielką Piramidą. Od zachodu i wschodu przylegają do niej mastaby wzniesione przez osoby najbliższe związanym z królem.

Po przekroczeniu wejścia zwiedzający stają na wprost północnego lica budowli uważanej za pierwszy cud starożytnego świata. Turyści mogą dziś jedynie przejść trasą wiodącą do górnych partii piramidy, najpierw poziomo tunelem wykutym w IX w. Dalej zaczyna się korytarz wiodący do góry pod kątem 26 stopni. W jego

▼ Piramidy w Gizie

Kup książkę

początkowej części są granitowe zatyczki w całości zagrządzające tunel, które miały utrudnić przejście rabusiom. Korytarz prowadzi do cudu architektonicznego, jakim niewątpliwie jest Wielka Galeria. Tuż po zakończeniu korytarza wstępującego wita nas zakratowane wejście do **Komory Królowej**. Komora Króla to najwyższe dostępne dla zwiedzających pomieszczenie.

Wielką Galerię, która liczy ponad 46 m długości i 8,5 m wysokości, zbudowano z siedmiu warstw bloków wapiennych, z których każda kolejna wysuwa się ku wnętrzu o ok. 7,5 cm. Kończy się ona gwałtownie, i ponownie należy się pochylić i przejść niskim tunelem wiodącym wprost do **Komory Króla**. Mieścił się tutaj system trzech zasuw wykonanych z granitu. To w niej zapewne spoczął sam Cheops. Komora Króla (10,46 m długości, 5,23 m szerokości i 5,81 m wysokości) to majstersztyk architektów starożytnego Egiptu. Cechuje ją monumentalizm i prostota.

Piramida Cheopsa

- codz. 7.00–18.00
- wstęp 440 LE, ulgowy 220 LE

Po wyjściu z piramidy należy kierować się w prawo i obejść północno-wschodni narożnik. Tuż za nim dostrzeżemy pozostałości trzech niewielkich **piramid**, zwanych satelitarnymi. Turyści mogą wejść do drugiej i trzeciej piramidki.

Piramida Chefrena

Po wyjściu z muzeum należy kierować się w lewo i przejść wzdłuż elewacji piramidy w kierunku **piramidy Chefrena**. Trudno jednoznacznie orzec, dlaczego budzi mniejsze zainteresowanie niż grobowiec Cheopsa, gdyż jest niższa jedynie o kilka metrów, a usytuowanie na bardziej wzniesionym terenie powoduje, że z dystansu wygląda nawet na wyższą. Piramida

Poleć książkę

▲ Kolejka przed wejściem do piramidy Cheopsa

Chefrena na płaskowyżu w Gizie powstała jako druga (po przybytku Cheopsa).

Piramida Chefrena

- codz. 7.00–18.00
- wstęp 150 LE, ulgowy 75 LE

Sfinks

Po opuszczeniu piramidy trzeba kierować się w prawo, na wschód, do **świątyni grobowej** o wymiarach 112 na prawie 50 m. Idąc jej głównym korytarzem, po wyjściu po prawej stronie ujrzemy w pełnej krasie Sfinksa, zwanego przez Arabów Abu al-Hol (Ojciec Strachu). **Sfinks** mierzy 73 m długości i 20 m wysokości. Przedstawia lwa z ludzką głową, na której wyrzeźbiono królewską trójkąną chustę **nemes**. Na czole widać pozostałości innego atrybutu faraona – ureusza, czyli kobry, której zadaniem była ochrona władcy. Do twarzy doczepiona była podłużna broda, której

▼ Sfinks na tle piramidy Chefrena

fragment znajduje się obecnie w Muzeum Brytyjskim w Londynie. Między łapami Sfinksa widoczna jest granitowa **Stela Snu**, wykonana z bloku pochodzącego ze świątyni grobowej Chefrena. Sfinks pełnił zapewne rolę symbolicznego strażnika nekropolii w Gizie. Aż do czasów Nowego Państwa, czyli 1200 lat później, nie powstała w Egipcie równie monumentalna rzeźba.

Piramida Mykerinosa

Nieco dalej znajduje się **piramida Mykerinosa** (2532–2503 p.n.e.), najmniejsza z królewskich piramid w Gizie, wysunięta najbardziej na południe; w momencie ukończenia budowy wznosiła się na wysokość ok. 65 m. Wewnątrz znaleziono pięknie wykonany bazaltowy sarkofag, zdobiony wzorem imitującym fasadę pałacu królewskiego.

Piramida Mykerionosa

▪ codz. 7.00–17.00

Wielkie Muzeum Egipskie

W Gizie powstaje największe muzeum na świecie poświęcone jednej cywilizacji, oprócz przestrzeni wystawienniczych obejmujące centrum konferencyjne, ogrody zewnętrzne i przestrzeń handlową.

Zwiedzający już teraz mogą w nim zobaczyć m.in. Wiszący Obelisk, posąg Ramzesa II, kolumnę Merenptaha ze scenami ukazującymi jego zwycięstwa w wojnach z plemionami libijskimi oraz posągi króla i królowej z dynastii Ptolemeusza. Ponadto planowana jest wystawa ukazująca skarby odkryte w grobowcu Tutanchamona, obejmująca ponad 5 tys. artefaktów.

Grand Egyptian Museum

- www.visit-gem.com/en/home
- 9.00–18.00
- wstęp 150 LE, ulgowy 75 LE

Mumie

Słowo „mumia” pochodzi z języka perskiego i oznacza bitumin stosowany w mumifikacji dopiero w późniejszych okresach cywilizacji egipskiej. Obecnie używany termin dotyczy wszystkich zakonserwowanych zwłok. Żywyce, które pokrywały mumie, w wyniku utleniania zmieniały kolor na czarny, stąd przesądzenie odkrywców o użyciu smoły czy bituminu.

Żadna mumia egipska nie jest podobna do innej. Techniki balsamowania zmieniały się na przestrzeni kilku tysięcy lat. Początkowo umarłych składano w piaskach pustyni, gdzie gorący i jednocześnie suchy piasek wchłaniał płyny, stąd proces gnicia nie następował. Był to najprostszy sposób na naturalną mumifikację – tego typu pochówki znamy z IV tysiąclecia. W początkach państwa egipskiego rozpoczęto owijanie zmarłego grubą warstwą płótna, a ciała nie umieszczano bezpośrednio w piachu, lecz w komorach grobowych – w przypadku ludzi zamożnych i króla – wierząc, że w ten sposób uniknie ono rozkładu. Metoda ta nie zdała jednak egzaminu i za panowania IV dynastii poczyniono kroki w kierunku bardziej złożonej mumifikacji. Rozpoczęto usuwanie wewnętrznych organów, ale brakowało dokładnej procedury związanej z zachowaniem ciała, aż do okresu Nowego Państwa. Nie ma też zbyt wielu zachowanych mumii z tego okresu, co oznacza, że techniki nie były zbyt efektywne.

Epoka Nowego Państwa przyniosła zwrot w dziedzinie zachowywania kształtu ciał zmarłych. Przede wszystkim usuwano

mózg przez nos (przebijając najpierw kość sitową), wyciągano wątrobę, płuca, żołądek i jelita, gdyż te narządy psuły się najszybciej, i umieszczano je w towarzyszących trumnie tzw. urnach kanopskich. Serce musiało pozostać wewnątrz klatki piersiowej, co było związane z ideą Sądu Ozyrysa, podczas którego według wierzeń Egipcjan umieszczano serce na wadze, na której leżało pióro prawdy bogini Maat. Jeśli ciężar grzechów przeważał szalę, zmarłego zabijał potwór Ammit, jeśli nie, dusza wędrowała wraz z Ozyrysem do raju. Poza tym starożytni wierzyli, że serce jest siedzibą myśli. Ciało okładano natronem (sodą naturalną), który miał wysuszyć zwłoki. Zwłoki namaszczano też balsamami, pokrywano żywicami i od wewnątrz płukano winem palmowym, a na końcu szczelnie bandażowano. Ciekawostką jest fakt, że za czasów wczesnej XVIII dynastii balsamiści przywiązywali genitalia królewskie do uda zmarłego, aby nie odpadły w czasie mumifikacji, co świadczy o dbałości o poszczególne części ciała.

Mumie można zobaczyć m.in. w Muzeum Mumifikacji w Luksorze. Wystawione są tu mumie ludzkie i zwierzęce oraz narzędzia stosowane w procesie ich tworzenia. Prezentowane są także urny kanopskie. W Muzeum Mumifikacji podczas sezonu wykopaliskowego (X–IV) odbywają się cotygodniowe wykłady światowej klasy specjalistów, którzy właśnie prowadzą prace wykopaliskowe lub restauracyjne w Luksorze. Wstęp wolny, ale tłumy w sali wykładowej bywają naprawdę duże. Zwyczajowo przyjęło się, że językiem prelekcji jest angielski. O terminy wykładów najlepiej pytać w muzeum.

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

Edfu

W miejscowości Edfu, w połowie drogi między Asuanem a Luksorem, znajduje się świątynia Horusa, wzniesiona na terenie starożytnego miasta Dżeb. To bezsprzecznie najlepiej zachowana świątynia egipska. Tutaj miała rozegrać się batalia między Horusem a Sethem, opisywana szeroko w mitologii egipskiej. Świątynia powstała w okresie ptolemejskim, w latach 237–57 p.n.e.

Przybytek Horusa zorientowano na osi północ-południe. Wybudowane niedawno wejście prowadzi do kompleksu od południa, co ma swoje zalety, gdyż trafimy do świątyni od jej faktycznego wejścia wiodącego przez gigantyczny pylon. Po przestąpieniu progu świątyni wchodzimy do wielkiego dziedzińca perystylowego. Kolumny wokół ścian uwieńczone są różnymi roślinnymi kapitelami. Dziedziniec ten symbolizuje połączenie

▼ Przedstawienie Horusa w Edfu

CIEKAWOSTKA

Polacy w Edfu

W latach 1937–39 na terenie starożytnej osady w Edfu rozpoczęła badania archeologiczne misja polsko-francuska kierowana przez prof. Kazimierza Michałowskiego. Skoncentrowano się na wykopaliskach na terenie grecko-rzymskiego miasta oraz na nekropolii faraonów z okresu Starego i Średniego Państwa. W ich wyniku sprowadzono do Warszawy ponad 90 skrzyń z zabytkami, które dziś stanowią trzon kolekcji egipskiej w Muzeum Narodowym.

nieba i ziemi. Kolejna sala hypostylowa również składa się z 12 kolumn, ale jest już mniejsza. Od ścian bocznych odchodzą przejścia wiodące na wschód, do miejsca składowania płynnych darów i poza teren świątyni do studni, oraz na zachód – do pomieszczenia przeznaczonych dla pozostałych ofiar. Dwa pomieszczenia dalej ulokowano sanktuarium, w którego wnętrzu mieści się kaplica wykonana z jednego bloku szarego granitu. To jeden z najstarszych elementów całej świątyni. W jej wnętrzu stał za czasów świetności świątyni złoty posąg. Warto zwrócić uwagę na płaskorzeźby znajdujące się na wewnętrznej ścianie muru obwodowego świątyni po zachodniej stronie kompleksu (na wysokości sanktuarium). Wykuto tutaj sceny mitologiczne, na których widać walkę Horusa z siłami zła uosobianymi przez boga Setha, przedstawionego pod postacią hipopotama.

Edfu Temple

- Asuan
- 6.00–17.00
- wstęp 200 LE, ulgowy 100 LE

Kom Ombo

Świątynia Kom Ombo jest malowniczo położona nad samym Nilem. To miejsce jedyne w swoim rodzaju. W starożytności kończył się tutaj szlak karawanowy, który wiodł z dzisiejszego Sudanu. To tu szkolono słonie bojowe w czasach ptolemejskich (332–30 p.n.e.). Świątynię wzniesli stacjonujący wtedy w mieście żołnierze.

Budowę świątyni rozpoczął Ptolemeusz VI, a zakończono ją w czasach rzymskich. Wzniesiono ją ku czci nie jednego, ale dwóch bogów – Horusa i Sobka, co jest czytelne w układzie architektonicznym: dwa główne wejścia do świątyni i po-

dwójne sanktuarium w środku. Po wyjściu ze świątyni warto skierować się na tył kompleksu, między mur obwodowy a mur świątyni. Tuż obok północnego narożnika przedstawione są różnorodne narzędzia. Trudno jednoznacznie ustalić, do czego służyły, prawdopodobnie związane były z odprawianiem świętych rytuałów. W cenie biletu wstępu do świątyni można zwiedzić również Muzeum Krokodyli, którego ekspozycja składa się ze zmumifikowanych krokodyli oraz eksponatów związanych z bogiem Sobkiem.

Kom Ombo Temple

- Asuan
- 7.00–21.00
- wstęp 160 LE, ulgowy 80 LE

▼ Świątynia Kom Ombo

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!
<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Kup książkę

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Egipt

To kolebka cywilizacji i jedna z największych starożytnych potęg. Tajemniczy pustynny kraj nad życiodajnym Nilem od wieków przyciągał ludzi ciekawych świata i żądnych przygód. I tak jest do dziś – monumentalne budowle i prastare świątynie wciąż pobudzają wyobraźnię nie tylko historyków, a piaszczyste plaże i bajkowe rafy koralowe kuszą turystów. Egzotykę Afryki odkryjemy, spacerując po uliczkach Kairu i targując się na najsłynniejszych bazarach świata.

Pustynie, oazy i **rafy koralowe**

Piramidy i grobowce

Meczety i **koptyjskie kościoły**

Muzea i barwne bazyry

Majestatyczny Sfinks

ebook dostępny na:
ebookpoint

ISBN 978-83-289-0206-0

9 788328 902060

Cena: 37,00 zł

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>